sit autem fere post annum quartum,[14] quam Themistocles Athenis erat expulsus.

IV.

PAUSANIAS.

ARGVMENTVM.

1. Pausanias varius virtute & vitiis, Mardonii ad Plataeas victor, superba tripodis inscriptione cives suos offendit. 2 Postea cum classe missus Byzantium capit, captivos autem clam dimittit, & regis affinitatem Graeciae proditione pactus, 3. seipsum peregrinis moribus prodit: scytalaque domum vocatus, Helotes solicitat. 4. Cum litteras eius ad regem datas puer indicasset, Taenari in aede Neptuni observatus, 5. in Chalcioecum Minervae confugit, ubi obstruitur, etiam matre grandaeva lapidem apportante, inde semianimis elatus exhalat, & infoditur eodem loco, quo vitam finierat.

[1] Pausanias Lacedaemonius, [2] magnus homo, sed [3] varius in omni genere vitae fuit. nam ut vir-

---

Tumulus eius exstabat in portu Phaleraeo. *Plutarch.* p. 335 C. 14 *quam erat expulsus*) pro *postquam*, ut supra 3, 1, 4. Cic. fam. 16, 21. post diem 40 & 6, quam a vobis discesserant. Conf. Flor. 2, 2, 7.

1 *Pausanias*) Cleombroti filius, paterque Cleombroti alterius, qui Dux Lacedaemon cum Miltiade temere pugnans ex vulnere periit. Alius *Pausanias* fuit Macedo Philippi occisor; alius historicus &c. 2 *magnus homo*) id est vir magnus, non quidem mole corporis, sed vastitate animi. 3 *varius*) inconstans, instabilis, mutabilis; *ne in uno quidem quoque unus animus fuit* tutibus

tutibus [4] eluxit: sic [5] vitiis est obrutus. Huius [6] il-
3 lustrissimum est proelium [7] apud Plataeeas. Namque illo duce Mardonius [8] satrapes regius, natione Medus, [9] regis gener, in [10] primis omnium Persarum & [11] manu fortis & [12] consilii plenus, cum ducentis millibus peditum, [13] quos viritim legerat, & viginti millibus equitum, haud ita magna [14] manu, Graecia fugatus est, eoque ipse [15] dux ce-

---

idemque semper, sed varius, commutabilis, multiplex, ut Cicero loquitur Laelio cap. 25. 4 *eluxit*) inclaruit & quasi famae lucem dedit. 5 *vitiis obrutus*) Adfuit virtutis vitiique mixtura, uti in Alcibiade 7, 1, 1; & in Alexandro M. Iustin. 9, 8, 11. De huiusmodi hominibus vid. Boecleri Comment. pag. 54 seq. 6 *illustrissimum*) nobilissimum, celeberrimum, memorabile. 7 *apud Plataeeas*) Boeotiae urbem. C. Vid. Tabul. II. conf. 3, 2, 1. 8 *satrapes*) *praefectus provinciae, ein Bassa*, qualem Romani *praetorem* vocant, nam Persicum Imperium in suas *satrapias* divisum erat. V. Brissonium de regno Persarum lib. 1. p 111. 9 *regis gener*) Darii, non Xerxis. Herod. 6, 43. γεγαμηκὼς βασιλῆος Δαρείου θυγατέρα Αρτοζώστρην. C. 10 *in primis*) inter primos seu praecipuos. 11 *manu fortis*) manum habens expeditam ad dimicandum, ut dicitur 14, 6, 2. 12 *consilii plenus*) Ipse Xerxes consilii dubius Mardonii consilium probavit, cum fugiens exercitum ei traderet. Vid. Iustin. 2, 13, 1 sqq. 13 *quos viritim legerat*) praestantissimos ex toto exercitu. Ad Plataeeas enim adduxit *nobilissimas gentes & memoratu dignissimas*. Herodot. 9, 31. C. 14 *manu*) i. e *agmine, exercitu*, ut supra 1, 5, 1. 15 *ipse dux cecidit proelio*) Iustino 2, 14, 5. *Mardonius veluti ex naufragio cum paucis profugisse* dicitur, at Diodoro 6, 31. ἀγωνιζόμενος, ἔπεσε, *in pugna cecidit*; & Plutarcho auctore in Aristide pag. 330. Spartanus quidam lapide caput eius inter proeliandum perfregit: etiam cidit

cidit proelio. Qua victoria [16] elatus plurima 3
[17] miscere coepit, & [18] maiora concupiscere. Sed
primum [17] in eo est reprehensus, quod ex praeda
tripodem aureum [20] Delphis posuisset, sed [21] epi-
grammate scripto, in quo erat haec sententia:
[22] SUO DUCTU BARBAROS APUD PLA-
TAEEAS ESSE [23] DELETOS, EIUSQVE VI-
CTORIAE ERGO APOLLINI DONUM
DEDISSE. Hos versus Lacedaemonii [24] exscul- 4
pserunt, neque aliud scripserunt, quam nomi-
na earum civitatum, quarum auxilio Persae
erant victi.

---

marmor Arundellense epocha 53. f. 169. ΜΑΡΔΟΝΙΟΣ ΕΤΕΛΕΥΤΗΣΕΝ ΕΝ ΘΗΜΑΧΗΙ. C. 16 *elatus*) *tumidior factus*, scil. *Pausanias*. Sic mox c. 2, 2. *elatius se gessit*. 17 *miscere*) *res pro suo lubitu agere, turbare et confundere*. 18 *maiora concupiscere*) mox cap. 2, 2. *maiores res appetere*. Mos ille est hominis turbulenti, qui non contentus sua sorte multa ambitiose molitur. 19 *in eo est reprehensus*) ea in re, eam ob caussam meruit indignationem & reprehensionem. Sic infra 15, 10, 1. 20 *Delphis posuisset*) Mos ille fuit victoribus maxime inter Graecos, ut spolia quaedam hostibus erepta Apollini Delphico consecrarent. Pausaniae autem donum non tripodem, sed mensam fuisse, ex Athenaeo 2, 7. probari solet. 21 *epigrammate scripto*) *mit der beygefügten überschrift*. Graecum epigramma, cuius noster sententiam Latine refert, auctore Thucydide lib. 1. p. 87. tale fuit:

Ἑλλήνων ἀρχηγός ἐπεὶ τρεῖς τὸν ὤλεσε Μήδων,
Παυσανίας, Φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε. C.

22 *suo ductu*) se imperante, sua administratione bellica. 23 *deletos*) profligatos, victos. Sic *deleti exercitus*, Tac. Hist. 2, 26, 3; & Curt. 4, 9, 23. 24 *exsculpserunt*) ita MSS. libri: Courtinus *exscalpserunt*: utrumque idem, quod *radendo deleverunt*. Thucydides c. 1.

Post

II. Post id proelium, eundem Pausaniam cum classe communi [1] Cyprum atque [2] Hellespontum miserunt, ut ex his regionibus [3] barbarorum prae-
2 sidia depelleret. Pari felicitate in ea re usus, [4] elatius se gerere coepit, maioresque appetere res. Nam cum [5] Byzantio expugnato cepisset complures Persarum nobiles, atque in his nonnullos [6] regis propinquos, hos clam Xerxi remisit, simulans ex [7] vinculis publicis effugisse; & cum his [8] Gongylum Eretriensem, qui litteras regi redderet, in quibus haec fuisse scripta [9] Thucydides memoriæ

ἐξεκόλαψαν, quod Scholiastes interpretatur ἐξορύξαντες ἀπήλειψαν. C.

Cap. II. 1 *Cyprum*) i. e. *in* vel *ad Cyprum*, quae insula est in extremo angulo maris mediterranei versus Asiam sita. Vid. Tab. III. 2 *Hellespontum*) proprie non est regio, sed fretum angustum inter mare Aegaeum & Propontidem Europam ab Asia dividens, h. l. autem pro regionibus circa illud fretum iacentibus usurpatur. Vid. Tab. II. 3 *barbar. praesidia*) milites illis locis a Persis impositos. 4 *elatius se gerere*) *insolentiorem se praebere*, & ut apud Florum est, 1, 26, 8. *efferre se altius & incivilius*. Caes. Civ. B. 3, 79. *de proelio ad Dyrrhachium facto elatius inflatiusque multo, quam res erat gesta, fama percrebuerat*, & c. 59. eiusdem libri, *barbara arrogantia elati*. C. 5 *Byzantio*) Byzantium nobilis urbs Thraciae ad Bosphorum sita, quae nunc Constantinopolis dicitur. Vid. Tab. II. 6 *regis propinquos*) *homines regi necessarios*, quos vocat mox §. 5. 7 *vinculis*) *carcere, captivitate*. 8 *Gongylum Eretriensem*) cui curam Byzantii & captivorum mandaverat. *Thucyd. lib.* 1. *f.* 85. C. Fuit ille civis ex Eretria civitate Euboeae. 9 *Thucydides mem. prodidit*) *loco iam indicato haec epistola Graece legitur*. C.

pro-

prodidit: *Pausanias dux* [10] *Spartae, quae Byzan-* 3
tii ceperat postquam propinquos tuos cognovit, tibi
muneri misit; seque tecum [11] *affinitate coniungi cu-*
pit. quare, [12] *si tibi videtur,* [13] *des ei filiam tuam nu-*
ptum. Id si feceris, & Spartam & ceteram Grae- 4
ciam sub tuam potestatem se adiuvante te reda-
cturum pollicetur. His de rebus si quid [14] *geri vo-*
lueris, [15] *certum hominem ad eum* [16] *mittas face,*
cum quo colloquatur. Rex tot hominum [17] salute 5
tam sibi [18] necessariorum magnopere gavisus, con-
festim cum epistola [19] Artabazum ad Pausaniam
mittit. In qua *eum collaudat, ac petit, ne cui rei*

---

10 *Spartae*) Sparta eadem urbs Peloponnesi, quae & *Lacedaemon* dicitur. 11 *affinitate*) ea necessitudine, quae est inter generum & socerum. 12 *si tibi videtur*) scilicet utile & bonum esse; vel si tibi placitum est, *wenn du es für gut ansiehest, wenn es gefällig ist.* 13 *des filiam*) huiusmodi vincula paciscuntur sibi proditores, & spe talium nuptiarum interdum etiam ad perfidiam solicitantur. v. Curt. 3, 6, 4. 14 *geri*) *tractari, confici.* 15 *certum hominem*) ministrum fidelem, cui liceat tuto rem committere. 16 *mittas face*) Archaismus, Comicis maxime usitatus, & simul ellipsis, pro *fac, ut mittas*, Plaut. Truc. 2, 5, 25. *face, ut accumbam.* Ter. Andr. 4, 1, 57. *me missum face.* Elegantissimum etiam Ovidius hac forma usus est2 Pont. 2, 64. *Verba face.* C. 17 *salute*) vita & incolumitate. 18 *necessariorum*) *sanguinis cognatione coniunctorum.* Nam *necessitudo* pro *cognatione* & *affinitate* frequentissime adhibetur. 19 *Artabazum*) summus ille Xerxis praefectus fuit, quem misit praetextu provinciae adeundae. Dascylitidem enim in Bithynia satrapiam rex illi decreverat, ut Pausaniae, apud Byzantium commoranti, quam proximus esset. *Thucyd.* lib. 1. p. 85. C. 20 *ne cui rei parcat*) ut omnem curam & omne studium adhibeat.

parcat ad ea perficienda, quae pollicetur. Si fece-
6 *rit,* [21] *nullius rei a se repulsam laturum.* [22] Huius Pausanias voluntate cognita, [23] alacrior ad rem gerendam factus, [24] in suspicionem cecidit Lacedaemoniorum. [25] In quo facto domum revocatus, accusatus [26] capitis absolvitur; multatur tamen pecunia. quam ob caussam ad classem [27] remissus non est.

III. At ille [1] post non multo [2] sua sponte ad exercitum [3] rediit, & ibi [4] non callida, sed dementi ratione [5] cogitata patefecit. Non enim mores pa-

---

21 *nullius rei repulsam laturum*) i. e. non repudiatum eum iri, sed omnia, quae cupiat, consecuturum. Haec prava ars & callida ratio est, largis promissis & beneficiis alliciendi & corrumpendi animos perfidos. 22 *huius voluntate*) Xerxis benevolentia & assensione. 23 *alacrior factus*) magis incitatus & inescatus verbis epistolae. 24 *in suspicionem cecidit*) id est pervenit, suspectum se reddidit Peloponnesiis. 25 *in quo facto*) Plene, proprie & sine ellipsi dicitur, expressa praepositione IN. Adi Perizon. ad Minerv. Sanct. p. 507. C. Explica: Interea dum hoc factum agitat, dum in eo occupatus est. Sic *in his rebus*, 20, 1, 2. 26 *capitis*) scilicet crimine & poena; qui mortem meruit. Sic *damnare capitis*. c. 3, 4. 27 *remissus non est*) abrogata ei est ducis potestas, ne proditionis telam pertexeret.

Cap. III. 1 *post non multo*) id est post breve tempus, *bald darauf, kurz hernach*. Sic, *post neque ita multo*, 5, 3, 4. & *neque ita multo post*, 16, 2, 4; 19, 2, 5; 21, 3, 4. 2 *sua sponte*) privato consilio, sine auctoritate publica. 3 *rediit*) ut ducis officio iterum fungeretur. 4 *non callida, sed dementi rat.*) id est inepte & stolide. 5 *cogitata*) scil. mentis, ut Cicero addit de clar. orat. c. 72; i. e. consilia, molitiones, alii legunt *conata*, uti 10, 8, 5. Sed & *cogitatum* extat 14, 6, 8. trios

trios solum, sed etiam [6] cultum, vestitumque [7] 2
mutavit. [8] Apparatu regio utebatur, veste [9] Medica: satellites Medi & Aegyptii sequebantur: epulabatur [10] more Persarum luxuriosius, quam, qui aderant, perpeti possent: aditum potentibus con- 3
veniendi [11] non dabat: superbe respondebat, & crudeliter imperabat: Spartam redire nolebat: [12] Golonas, qui locus in agro [13] Troade est, se contulerat: ibi consilia cum patriae, tum sibi [14] inimica capiebat. Id postquam Lacedaemonii re- 4
sciverunt, legatos ad eum cum [15] scytala mise-

---

6 *cultum*) *famulitium* vel *servos*, germ. *aufwartung, bedienung*. C. 7 *mutavit*) Hinc Val. Max. 2, 6, 1; *Ut primum se Asiae moribus permisit, fortitudinem suam effoeminato eius cultu mollire non erubuit.* Similia de Alexandro M. habet Curt. 6, 6, 4 & 5. De Hieronymo Siciliae rege Liv. 24, 5. de M. Antonino Flor. 4, 11, 3. de Ruffino Claudian. 2, 75 sqq. 8 *Apparatu regio utebatur*) expressa haec sunt ex Thucydide f. 86. C. 9 *Medica*) Medorum purpurea id est Persica, ut Persarum favorem captaret, & se ad eos defecisse ostenderet. 10 *more Persarum*) quorum luxus infamis. v. Athenaeus 4, 6; & Horat. 1, 38, 1. 11 *non dabat*) *Prompti aditus, obvia comitas, ignotae Parthis virtutes*, Tac. An. 2, 6. conf. Iustin. 1, 3, 2; Curt. 9, 8, 23. 12 *Golonas*) Thucydides c. l. κολωνὰς Τρωιάδας vocat, quod interpres vertit *pagos quosdam Troadis*. Strabo autem hoc nomine amoenissimum collem laudat lib. 13. fol. 411. quem Simonis praeterfluat. Ornat epitheto ἡ καλὴ Κολώνη, quemadmodum Homero Iliad. Y. v. 53. est καλλικολώνη, eademque apud Simoenta fluvium, πρὸς Σιμόεντι. C. 13 *Troade*) ita vocatur regio, in qua Troia sita erat in Asia minore, non procul ab Hellespono. 14 *inimica*) *adversa, perniciosa, exitiosa.* 15 *cum scytala misit*:

runt: in qua [16] more illorum erat ſcriptum, *niſi*
5 *domum reverteretur, ſe* [17] *capitis eum damnaturos.*
Hoc nuntio motus, ſperans ſe etiam [18] pecunia
& potentia inſtans periculum poſſe depellere,
[19] domum rediit. huc ut venit, ab [20] ephoris in
vincula publica coniectus eſt. licet enim legibus
6 eorum cuivis ephoro [21] hoc facere regi. hinc ta-
men [22] ſe expedivit, [23] neque eo magis carebat
ſuſpicione. nam opinio manebat, eum cum [24] rege

---

tala) *mit einer geheimen ordre.* Scytalam exponunt Plutarchus in Lyſandro pag. 444. Scholiaſtes Thucydidis p. 86. Gellius 17, 9. Eſt proprie *baculus* ſecundum Heſychium: deinde genus epiſtolae Laconicae, loco circa teretem baculum voluto inſcriptae, cuius litterae connecti & legi non poſſunt, niſi ab illo, qui perſimili bacillo utitur. Ex gemellis hiſce baculis alterum tenebant ephori, alterum in bellum ac provincias efferebant duces & imperatores, ut, ſi intercepta forte eſſet epiſtola, intelligi ab hoſtibus non poſſet. C. 16 *more illorum*) ſcilicet dictatorio & comminatorio. 17 *capitis*) iudicio vel poena: *mit einer lebens-ſtrafe würden ſie ihm belegen.* Ita Spartanorum legibus licebat reges damnare & poena afficere. v. Grot. de I. B. & P. 1, 4, 8. cum not. & Arniſaeus de Rep. 2, 6, 2, 12 ſqq. 18 *pecunia*) qua iam antea multatus erat, cap. 2, 6. 19 *domum*) Lacedaemonem. 20 *ephoris*) ſummis Spartanorum magiſtratibus. 21 *regi*) Senſus eſt: *Quivis ephorus habet licentiam, ut hoc facere poſſit regi* Lacedaemoniorum, qui ipſorum bella gerit, qui *rex eſt nomine magis quam imperio: nomine, non poteſtate,* ut loquitur noſter 17, 1, 2; 21, 1, 2. 22 *ſe expedivit*) ex laqueis iſtis per ſuam vafriciam evaſit. 23 *neque carebat ſuſpicione*) ſuſpectus nihilominus erat. 24 *rege*) Perſarum rex κατ' ἐξοχὴν, & abſolute *rex* dicitur, quia nullus illo potentior tunc habebatur.

haben

habere ſocietatem. Eſt genus quoddam hominum, [25] quod Helotes vocatur, quorum magna multitudo agros Lacedaemoniorum [26] colit, ſervorumque munere fungitur. hos quoque [27] ſolicitare [28] ſpe libertatis [29] exiſtimabatur. ſed quod 7
harum rerum nullum erat apertum crimen, quo [30] argui poſſet, non putabant de tali tamque claro viro [31] ſuſpicionibus oportere iudicari: ſed exſpectandum, [32] dum ſe ipſa res aperiret.

Interim [1] Argilius quidam, adoleſcentulus, IV.
quem puerum Pauſanias [2] amore venereo dilexe-

---

25 *quod Helotes vocatur*) Gronovius delet *quod*, & *vocantur* ſcribit, quaſi parentheſi incluſa verba. *Helotes* ſervi Spartanorum erant, ab oppido *Helos* dicti, in ora maris ſito, *Pauſan. Lacon.* pap. 103. C 26 *colit)* Erant Helotes praepoſiti agris arandis & colendis, qui tamen ius etiam civitatis Spartanae impetrare poterant; de quibus vid. Thucyd. 1, 6; Plato de Leg. 6; Ariſtot. Polit. II, 7; ut & Crag. de Rep. Lac. 1, 11; & Ubb. Emm. Graec. vet. 3. p. 139. 27 *ſolicitare*) impellere ad res novandas, vel ad ſeditionem. 28 *ſpe libertatis*) ſubaudi *propoſita* ſpe *adipiſcendae libertatis*. 29 *exiſtimabatur*) neque vanum fuiſſe hunc metum, Romana exempla docent apud Florum 3, 19. 30 *argui*) convinci & condemnari. 31 *ſuſpicionibus*) id eſt *ex ſuſpicionibus*; opponuntur argumentis & teſtimoniis. C. 32 *dum ſe res aperiret*) usque dum res fieret clarior. Apparet hic gravitas Lacedaemoniorum non temere credentium, neque ad ſupplicia properantium, niſi certa adſint indicia.

Cap. IV. 1 *Argilius quidam*) Pronomen cum Proprio compoſitum ſaepe obſcuritatis & ignotae conditionis ſignum eſt. Noſter in Timol. cap. 5. *quidam Lameſtius*. 2 *amore Venereo*) id eſt turpi, impudico & laſcivo. Sed cum talis non fuerit amor puerorum apud Lacedae-

nat, cum epiſtolam ab eo ad [3] Artabazum accepiſ-
ſet, [4] eique [5] in ſuſpicionem veniſſet, aliquid in
ea de ſe eſſe ſcriptum, quod [6] nemo eorum rediiſ-
ſet, qui [7] ſuper tali cauſſa [8] eodem miſſi erant:
[9] vincula epiſtolae laxavit, ſignoque detracto co-
2 gnovit, ſi pertuliſſet, [10] ſibi eſſe pereundum. Erant
in eadem epiſtola, quae ad ea pertinebant, quae
inter regem Pauſaniamque [11] convenerant. Has il-
3 le litteras ephoris tradidit. Non eſt praetereunda
[12] gravitas Lacedaemoniorum hoc loco. nam ne
huius quidem [13] indicio impulſi ſunt, ut Pauſani-
am comprehenderent: neque prius [14] vim adhi-
4 bendam putaverunt, quam ſe ipſe indicaſſet. Ita-

---

monios, merito haec duo verba gloſſema eſſe credun-
tur. 3 *Artabazum*) Perſarum ſatrapam. 4 *eique*)
adoleſcentulo. 5 *in ſuſpicionem*) in ſuſpicacem men-
tem, *ihm war verdächtig vorgekommen.* 6 *nemo red-
iiſſet*) Ita pactus erat Pauſanias cum Artabazo, ut ne
redirent, quos ipſe miſiſſet cum litteris. Quo occultari
conſilia ſperabat, quae adverſus Graeciam inierat.
Diodor. 11, 45. C. 7 *ſuper tali cauſſa*) ſcil. arcanorum
inter Perſas & Pauſaniam. 8 *eodem*) ad Artabazum.
9 *vincula epiſtolae*) Antiqui enim epiſtolam vinculo
quodam ſolebant ligare, quod plerumque erat ex lino,
cui quoque ſignum imprimebatur vid. Lipſ. Epiſt. 1.
Inſtit. c. 4. conf. Curt. 7, 2, 25. 10 *ſibi eſſe pereundum*)
Tam periculoſae litterae vocantur Bellerophonteae,
Urias-Briefe. 11 *quae convenerant*) alias: *de quibus
inter eos convenerat, worüber die Abrede war genommen
worden.* 12 *gravitas*) caute procedens in iudicio ante
rem penitus exploratam. 13 *indicio*) incertum illud
& ſuſpectum viſum eſt, quia Argilius litteras apertas
tradidit. 14 *vim*) per vincula & ſupplicium ſumen-
dum de Pauſania.

que

que huic indici, quid fiere vellent, praeceperunt. 5
[15] Fanum Neptuni est Taenari, quod [16] violari nefas putant Graeci. Eo ille index confugit: in ara consedit. [17] hanc iuxta locum fecerunt sub terra, ex quo posset audiri, [18] si quis quid loqueretur cum Argilio. huc ex ephoris quidam [19] descenderunt. Pausanias, ut audivit, Argilium confugisse [20] in aram, perturbatus eo venit: quem cum [21] supplicem Dei videret in ara sedentem, quaerit [22] caussae quid sit tam repentini consilii. huic ille, quid ex litteris comperisset, aperit. Tanto magis 6
Pausanias perturbatus orare cœpit, [23] *ne enuntiaret* [24] *nec se meritum de illo optime proderet. quod* [25] *si*

---

15 *Fanum Neptuni est Taenari*) Taenarum oppidum & promontorium in Laconia, ubi celebre templum Ποσειδῶνος Ἱπποκουρείου, *Neptuni Hippocurii*, Pausan. Lacon. pag. 95. C. Vid. Tab. II. 16 *violari*) si nempe quisquam inde detraheretur. Templa & arae Graecis asyla erant locaque inviolabilia. 17 *hanc iuxta*) pro *iuxta hanc*, per anastrophen. 18 *si quis quid*) eleganter pro *si aliquis* aliquid. 19 *descenderunt*) de simili negotio senatorum vid. Tacit. Ann. 4, 69, 2. 20 *in aram*) suae salutis & sui praesidii causa; de quo more Turneb. Adverf. 21, 18. 21 *supplicem Dei*) adorantem idolum Neptuni. 22 *caussae quid*) pro *quae caussa*, eleganter. 23 *ne nuntiaret*) ne aliis significaret; ne rem secretam palam faceret. Sic Cicer. Agrar. 2, 34; Plaut. Trin. 1, 2, 105. Caes. B. G. 5, 58. Iustin. 5, 1, 1. 24 *nec se proderet*) vide similiter precantem Dymnum apud Curt. 6, 7, 9. 25 *si enim veniam dedisset*) si ea in re gratificaretur; si *de isthac re sibi gratiam faceret*, Plautinis verbis Cas. 2, 6, 20. conf. infra 10, 2, 2; & 18, 6, 3.

eam veniam sibi dedisset [26] *tantisque implicitum rebus sublevasset, magno esse ei praemio futurum.*

V. His rebus ephori cognitis, satius putaverunt [2] in urbe eum comprehendi. quo cum essent profecti, & Pausanias [3] placato Argilio, ut putabat, Lacedaemonem reverteretur, in itinere, cum iam [4] in eo esset, ut comprehenderetur, [5] e vultu cuiusdam ephori, qui eum admonere cupiebat, insi-
2 dias sibi fieri intellexit. Itaque [6] paucis ante gradibus, quam qui sequebantur, in aedem Minervae, quae [7] Chalcioecus vocatur, confugit. Hinc ne exire posset, statim ephori [8] valvas eius aedis obstruxerunt, [9] tectumque sunt demoliti, quo fa-

---

26 *tantisque implicitum rebus sublevasset*) tantopere periclitantem auxilio suo praestito erexisset.

Cap. V 1 *satius*) utilius, commodius, *diensamer.* 2 *in urbe*) Lacedaemone. 3 *placato*) reconciliato, in gratiam redacto. 4 *in eo esset*) prope esset, ut caperetur, *es war an dem.* conf. 1, 7, 3. 5 *e vultu*) ex nutu bene cupientis. 6 *paucis ante gradibus*) sensus est: paucis gradibus, quibus in templum itur, antequam aliqui sequebantur, confugit &c. 7 *quae Chalcioecus vocatur*) Nomen a materia est, quia tam templum, quam simulacrum deae erat aeneum, *Pausan. Lacon. f.* 99; qui in *Phoc. fol.* 321. adhuc sua aetate superfuisse auctor est. C. Huc velut ad asylum facinorosi se contulisse videntur impunitatem consecuturi. 8 *valvas obstruxerunt*) fores, geminas habentes partes in se coeuntes, occluserunt. Pater Pausaniae id fecisse dicitur, quem Chrysermus apud Stob. Serm. 157. *Hegesilaum*, & Plutarch. p. 308. *Agesilaum* vocant; male uterque, cum is fuerit *Cleombrotus*, & id matrem fecisse Nepos §. seq asserat, cui nomen est *Theano* apud Polyaen. lib. 8. 9 *tectum demoliti*) *sie haben das dach abgetragen.* conf. Curt. 8, 10, 3.

cilius

cilius [10] ſub dio interiret. [11] Dicitur eo tempore matrem Pauſaniae vixiſſe, eamque, iam [12] magno natu, poſtquam de ſcelere filii comperit, [13] in primis ad filium claudendum, lapidem ad introitum aedis attuliſſe. Sic Pauſanias magnam [14] belli 4
gloriam turpi morte maculavit. Hic cum ſemianimis de templo elatus eſſet, confeſtim [15] animam efflavit. [16] Cuius mortui corpus cum eodem non- 5
nulli dicerent [17] inferri oportere loco; [18] quo hi, qui ad ſupplicium eſſent dati, diſplicuit pluribus: &

---

10 *ſub dio*) ſub aperto coelo vel aëre, *unter freyen himmel.* Feſtus derivat ἀπὸ τοῦ διός, ſed Varro L. L. 4, 10. ab antiquo *Diovis.* Alii e MSS. h l. & apud Lucret. 4, 211; Cic. Verr. 1, 19; Suet. Iul. c. 72; & Aug. c. 82; Horat. Od. 1, 18, 13; 2, 3, 23; & 3, 2, 5 legunt *ſub divo.* 11 *Dicitur matrem Pauſaniae*) Diodorus Sic. 11, 45. narrat, haeſitantibus Spartanis, an ad ſupplicium trahendus ſupplex ſit, matrem ſaxum ad fores aedis apportaſſe, cuius iudicium ceteros ſecutos, fores obſtruxiſſe. C. Alias dicimus: *Dicitur eo tempore mater Pauſaniae vixiſſe*, nam verba *dicendi*, *exiſtimandi* & ſimilia ante & poſt nominativum habent. Sed & hoc apud alios ſic invenies. Evolve Valer. Maximum 6, 9, 6: & Tac. H. 1, 50, 1. 12 *magno natu*) i. e. longaevam, *von hohen alter.* conf. Liv. 2, 8; & 10, 38. 13 *in primis*) inter primos. 14 *belli gloriam*) bello acquiſitam. Sic Agrippinenſes *egregiam laudem turpi fine maculaſſe*, legitur apud Tac. H. 4, 60, 3. 15 *animam efflavit*) exanimatus eſt. infra 18, 4, 2. *cum anima reliquit.* Solus Xenophon ſcribit, Pauſaniam Tegeam profugiſſe ibique morbo periiſſe. 16 *cuius*) ſic conſtrue: *quem nonnulli dicerent*, *corpus huius mortui oportere inferri eodem loco.* 17 *inferri*) ſepeliri, *verſcharret werden.* 18 *quo hi*) ſubaudi: *inferri ſolebant loco.* C. ſcilicet barathro, quo facinoroſorum

procul ab eo loco infoderunt, in quo erat mortuus. Inde posterius [19] dei Delphici responso erutus, atque eodem loco sepultus, ubi [20] vitam posuerat.

---

corpora coniiciebantur. v. Suid. 19 *dei Delphici responso*) id est Apollinis responsum. Diodorus 11, 45. ita narrat, *reddendum deae supplicem esse;* quod praestiterint pro uno corpore geminam imaginem Pausaniae iuxta aram Chalcioeci collocantes. Has imagines etiam Pausanias Lacon. f. 99. laudavit. C. 20 *vitam posuerat*) Ita ex MSS. Bosius: *finierat* vulgo. *Ponere* autem *vitam* pro *mori* dixit etiam Propertius 2, 16, 3. ac eleg. 26. extr. sicut Val. Max. 7, 8, 8. *ponere spiritum.* C.

V.

CIMON.

ARGVMENTVM.

1. Cimonem e vinculis, quae pro patre subierat, uxor liberat matrimonio mutato. 2 Pulsis Thracibus apud Strymona, coloniam ducit Amphipolin, & uno die apud Eurymedonta terra marique victor, rebelles insulas ad officium cogit redire. 3. Ostracismo tamen multatur, sed quinto post anno restitutus, cum pacem inter patriam & Spartam conciliasset, in oppugnatione Citii in Cypro moritur. 4. qui cum primis liberalitate commendandus est.

Cimon Miltiadis filius, Atheniensis, [1] duro admodum initio usus est adolescentiae. nam

---

Cap. I. 1 *duro admodum initio usus est*) id est calamitosum habuit exordium. De Tiberio Suetonius c. 6. *pueritiam habuit laboriosam & exercitatam.*

cum